

5.7. Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět dějepis je vyučován ve všech ročnících 2. stupně. Předmět přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s ostatními vyučovacími předměty, zejména se zeměpisem, výchovou k občanství, českým jazykem (literaturou), výtvarnou výchovou, přírodopisem. Tímto vyučovacím předmětem prolínají všechna průřezová téma

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upveřejnění vědomí soumáležitosti s evropskou kulturní civilizací;
- poznávání kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí;
- hledání vztahu mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnání s procesy v evropském a celosvětovém měřítku;
- rozlišování myšl. a skutečnosti vedoucí ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti a minulosti;
- vytváření schopnosti využívat jako zdroje informací texty společenského a společenskovědního charakteru, kulturní památky, výstavy;
- rozvíjení časových a prostorových představ, které žákům umožní pochopit historické jevy a děje;
- poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných souvislostech, včetně souvislostí mezinárodních a globálních;
- poznání společensky uznávaných vzorců chování a jednání;
- sebepoznaní tím, že při výuce klademe důraz výhradně na příběh a osobnost;
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a národnostem, rozvíjení respektu a tolerance k zvláštnostem lidí, skupin i různých společenství;
- rozvíjení sebepoznání, akceptování vlastní osobnosti i osobnosti ostatních lidí;
- výchově občana demokratické společnosti, znaleho svých práv i povinností, které jsou do značné míry výsledkem historického vývoje;

Ve vyučovacím předmětu dějepis se zaměřujeme na utváření a rozvoj těchto klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

- Vzdělávání v historii směřuje k utváření a rozvíjení kompetence k učení tím, že vedeme žáka k:

Charakteristika vyučovacího předmětu dějepis

Výchovně vzdělávací cíle:

- Znalost nejzákladnějších dat, jevů, událostí, pojmu a osobnosti z historie daného období.
- Schopnost historické orientace v čase a prostoru. Žák má zejména pochopit následnost a současnost v historickém dění a uvědomit si povahu historické datace, která je daná kulturní tradicí.

- celkové orientaci v kulturních, politických, sociálních i ekonomických faktorech, se kterými se během svého života žák setká;
- rozlišování podstatného od nepodstatného při zpracovávání a třídění historických informací, diskusi o vzniklých problémech, návrhu řešení;
- sebehodnocení, aby si každý uvědomil, co sám dokáže vyřešit, co si dokáže ověřit, aby své vědomosti uměl předávat druhým;
- určení kladného vztahu k opačnému pohlaví, odmítání předsudků v pohledu na roli žen ve společnosti;
- rozpoznávání názorů a postoju ohrožujících lidskou důstojnost.

Kompetence k řešení problémů

Při probírání každé látky je třeba:

- s žáky problémy dokonale rozbrat, podívat se na ně z několika úhlů, navrhovat různá řešení;
- dát žákům prostor pro vytvoření vlastního názoru při zkoumání historických jevů, událostí a osobnosti;
- nechat žáky vyuštětovat získané informace ze svého pohledu, vést diskusi, vydít závěry, jaký je odkaz historické události pro přítomnost a budoucnost;
- naučit žáky nevzdávat se při prvním nezdaru o pochopení historických souvislostí, hledat pomoc v různých textech, encyklopédiiach, mediálních pořadech, na internetu, návštěvou výstav, komunikací s místními kronikáři apod.;
- rozvíjet logické myšlení, vést žáka ke kritickému uvažování a srozumitelné i věcné argumentaci;
- maximálně využívat učebních pomůcek hmotného i nehmotného charakteru, map, obrázků, zvukových nahrávek, filmů a interaktivních tabulí tak, aby měl žák možnost se při obhajobě svého řešení o toto opřít.

Kompetence komunikativní

- Výuka je v podstatě na komunikaci založená. Nejedná se pouze o komunikaci mezi žákem a učitelem, ale hlavním cílem je vzájemná komunikace. Žáky proto vedeme k:
 - vyjádření vlastního rázoru, zpočátku třeba na základě odhadu, po společné diskusi k upřesnění závěru;
 - popisu činností při práci s historickými materiály, dotazování se nejasnosti, komunikaci se spolužáky;
 - porovnávání výsledků své práce s výsledky práce spolužáků, argumentací, obhajobě svého řešení, snaze poučit se od ostatních lidí;
 - používání správných historických termínů.

Kompetence sociální a personální

- Při výuce dějepisu je vhodné zařazovat metody práce ve dvojicích a skupinách. Proto je třeba:
- vytvořit přesná pravidla pro práci ve skupině;
 - vytvořit skupiny stejně úrovně, což přispívá k příjemné atmosféře týmové práce a vede k upevňování dobrých mezilidských vztahů;
 - dát žákům možnost diskutovat při řešení úkolů, oponovat;
 - vést žáky k ohleduplnosti a uznaní práce a názorů druhých, k poskytnutí vzájemné rady a pomocí;
 - pěstovat v žákovi pozitivní představu o sobě samém, mít možnost vyslovit svůj názor a obhájit svůj způsob řešení.

Kompetence občanské

V dějepise se rozvíjení této kompetence uplatňuje zvláště:

- rozvíjením orientace v historických, etických, politických, právních a ekonomických faktech, tvořících rámec každodenního života;

- posuzováním každodenních situací a událostí v mezinárodních a globálních souvislostech;
 - v úctě nejen k vlastnímu národu, ale i k jiným národům a etnikům;
 - v rozvijení respektu k odlišnostem lidí, skupin i různých společenství;
 - rozpoznaním názorů a postojů, které odporují základním principům demokratického soužití;
 - vedením žáků k ochraně a ocenění našich tradic a kulturního dědictví;
 - vytvářením pozitivních postojů k uměleckým dílům, ke kultuře, aktivním zapojením se do kulturního dění a sportovních aktivit v obci a regionu;
 - rozvíjením důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti;
 - uvědoměním si svých práv a povinností;
 - podporu tvořivé činnosti žáků.
- Kompetence digitální**
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
 - získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
 - vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyujadřuje se za pomocí digitálních prostředků
 - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednoduší své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
 - chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznámuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflekтуje rizika jejich využívání
 - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky
- Kompetence pracovní**
- žák je veden k podpoře tvorivé činnosti své i spolužáků
 - je veden k využívání získaných znalostí a zkušeností ke své přípravě na budoucnost

6. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	PŘESAHY, VAZBY, POZNÁMKY
D-9-1-01	<ul style="list-style-type: none"> • uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků • volí pro vyhledávání historického digitálního zdroje vhodné digitální technologie, výstřízne klíčové slovo • <i>shape význam dějin jako možnost poučit se z minulosti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Význam zkoumání dějin • Dějiny a současnost • Historické prameny, archeologie • Historické prameny, databáze, portály, kanály a pořady s výukovými dějepisnými materiály 		
D-9-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány • vytváří a využívá myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací 	<ul style="list-style-type: none"> • Muzea, archivy, výstavy, galerie • Region • webové stránky institucí 	OSV – vedení dialogu – pravidla	
D-9-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se na časové přímce a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu pomocí digitálních zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> • Měření času, prostoru • Století, tisíciletí, letopočty • Časová přímka, historická mapa, atlas • Online mapy 		
D-9-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje život pravěkých lovčů a sběračů, jejich materiální a duchovní kulturu pomocí virtuálních 3D materiálů • <i>rozšíří základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí</i> • <i>podle obrázků popíše pravěká zvířata, zpísob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Starší doba kamenná • Způsob života jednotlivých vývojových typů člověka • První umělecké výtvory • Počátky náboženství • Virtuální zdroje – videa 	OSV – kreativita – výroba sošek OSV – komunikace, vztahy mezi pravěkými lidmi EV-soužití člověka s přírodou	
D-9-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost • podle obrazových digitálních zdrojů popisuje pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, nástroje, předměty denní potřeby pravěkých lidí 	<ul style="list-style-type: none"> • Mladší doba kamenná • Způsob obživy • Změna ve způsobu života • Rozvoj řemesel a obchodu • Způsob výroby nástrojů 	EV – zásahy člověka do přírody EV – využití přírodních zdrojů	
D-9-2-03	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady archeologických kultur na našem území 	<ul style="list-style-type: none"> • Keltové na našem území 		

Základní škola Libina, příspěvková organizace
 Školní vzdělávací program

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVPZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	PŘESAHY, VAZBY, POZNÁMKY
	<ul style="list-style-type: none"> pro naše země užívá s porozuměním pojmy: Keltové, oppida, Germáni 	<ul style="list-style-type: none"> Virtuální 360° prohlídky, animace a 3D rekonstrukce dobových objektů, historických krajin, kulturních a technických památek, sbírek muzeí 		
D-9-3-01	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvnických zemědělských civilizací pojmenuje nejznámější památky těchto států <p>D-9-3-01p</p> <p><i>• uvádí souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Staroorientální státy Vývoj společnosti v jednotlivých státech První zákoník Náboženství Každodenní život 	EV - první civilizace VDO - dodržování zákona	
D-9-3-02	<ul style="list-style-type: none"> uvádí nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví pomocí virtuálních digitálních zdrojů prezentuje nejvýznamnější příklady a lokace antických památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví <p>D-9-3-02p</p> <p><i>• demonstruje na konkrétních příkladech přenos antické kultury, zrod křesťanství</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Písmo a vzdělání, kulturní památky Přínos staroorientálních civilizací Rozšířená realita – činnosti s virtuálními 3D materiály. Animacemi, rekonstrukcemi a aplikacemi pro znázornění prostředí nejstarších světových civilizací 		
D-9-3-03	<ul style="list-style-type: none"> demonstruje na konkrétních příkladech přenos antické kultury, zrod křesťanství <p>D-9-3-03p</p> <p><i>• popisuje život v době nejstarších civilizací</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Starověké Řecko Nejstarší období starověkých dějin Řecko před aténskou demokracií Aténská demokracie Makedonie, říše Alexandra Velikého Rozšíření řecké kultury, olympijské hry Promísení kultur Každodenní život Řeků 	VDO – demokracie, práva a povinnosti občanů MKV – prolínání kultur	
D-9-3-04	<ul style="list-style-type: none"> porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie dovede na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavném digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.) <p>D-9-3-04p</p> <p><i>• popisuje život v době nejstarších civilizací</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Starověký Řím Doba královská Rímská republika Rímské císařství Rozdělení a zánik římské říše Caesarové a jeho synové Dědictví římské říše Digitalizované historické zdroje: prameny, archiválie, mapy, ilustrace, simulace a animace historických událostí 	VDO – občanská práva, pronásledování křesťanů EGS – integrace Evropy, vliv Říma na evropskou kulturu	

7. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
D-9-4-01	<ul style="list-style-type: none"> jednoduše popíše změny v Evropě, ke kterým došlo po stěhování národů a rozpadu západnímorské říše vytváří a využívá myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací 	<ul style="list-style-type: none"> Stěhování národů První středověké státy První státní útvary na našem území Prostorové informace z digitálních zdrojů 	MKV – náboženská a kulturní tolerance	
D-9-4-03	<ul style="list-style-type: none"> objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvářů v evropských souvislostech využívá k poznávání historické reality středověkých dějin aktivně, účelně a kriticky primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí a galerii zaznamenává výsledky své práce do časových os, rodokmenů a dalších výstupů s pomocí online nástrojů a softwaru 	<ul style="list-style-type: none"> Velkomoravská říše Český stát, jeho vznik, první Přemyslovci České knížectví v 11. a 12. století České království za posledních Přemyslovců Lucemburkové Digitalizované písemnosti, kroniky; virtuální 360° prohlídky, animace a 3D rekonstrukce významných a vybraných dobových objektů, historických krajin, sbírek muzeí Digitalizované časové osy, rodokmeny 	MEGS – pochopení politiky v tendejší střední Evropě – mocenské zájmy MV – rozlišení fikce od historické skutečnosti VDO – pochopení pravidel fungování středověké společnosti VDO – vctitění se do života obyvatel raného středověku VDO – rozvoj argumentačních dovedností MV – komunikační schopnosti – film Johanka z Árku VDO – vlastenecký	
D-9-4-03p	<ul style="list-style-type: none"> <i>uvádí první státní útvary na našem území českého státu</i> <i>uveďe základní informace z období počátku českého státu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Křížové výpravy a vznik Svaté říše římské Husitství Rozšířená realita – činnosti s virtuálnimi 3D materiály, animacemi, rekonstrukcemi a aplikacemi pro znázornění prostředí středověké společnosti 	MKV – náboženská nesnášenlivost OSV – hodnota různosti názoru lidí, osobní statečnost, naslouchání názorům druhých	
D-9-4-04	<ul style="list-style-type: none"> vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí uplatňuje činnosti s virtuálními 3D materiály, animacemi a aplikacemi pro znázornění středověké společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Křížové výpravy a vznik Svaté říše římské Rozšířená realita – činnosti s virtuálnimi 3D materiály, animacemi, rekonstrukcemi a aplikacemi pro znázornění prostředí středověké společnosti 	MV – média jako zdroj informací VDO – význam vzdělanosti	
D-9-4-04p	<ul style="list-style-type: none"> <i>popisuje úlohu a postavení církve ve středověké společnosti</i> <i>charakterizuje příčiny, prubeh a důsledky husitského hnutí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Trojpolní hospodaření a kolonizace Způsob života v raném středověku Zakládání měst 	MV – média jako zdroj informací VDO – význam vzdělanosti	
D-9-4-05	<ul style="list-style-type: none"> umí popsat běžný způsob života a povinnosti jednotlivých skupin obyvatel v raném středověku, uvede název první české latinsky psané kroniky s pomocí vizuálních digitálních zdrojů 			

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVPZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
	<ul style="list-style-type: none"> porovná způsob života v raném a vrcholném středověku, vysvětlí pojmy trojpolní hospodaření a kolonizace dokáže popsat typy měst a rozdíl mezi nimi, porovná vzhled a hygienu středověkých měst s životem a hygiennou v antice a dřes uvede typické znaky a nejznámější památky románské kultury u nás popíše typické znaky gotického stavebního slohu, jmenuje nejvýznamnější gotické stavby zdrobnit úroveň vzdělanosti ve středověku <p>D-9-4-05p</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>rozehnává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské</i> <i>uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Románská kultura Gotický stavební sloh, sochařství, malířství Vzdělanost ve středověku Virtuální 360° prohlídky, animace a 3D rekonstrukce významných dobových objektů 		
D-9-5-01	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život 	<ul style="list-style-type: none"> Humanismus, renesance a náboženská reformace Stavovský stát za Jiřího z Poděbrad Český stát za Jagellonců 	MKV – tolerance odlišnosti náboženských skupin	
D-9-5-02			MEGS – první pokus o jednotnou Evropu	MKV – respektování národnostních menšin
D-9-5-03	<ul style="list-style-type: none"> popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky i s využitím digitálních materiálů <p>D-9-5-03p</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>popíše důsledek objevních cest a pozdnávání nových civilizací pro Evropu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Objevné plavby Online mapy 	VDO – lidská práva a svobody	
D-9-5-04	<ul style="list-style-type: none"> objasní postavení českého státu v podmírkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie <p>D-9-5-04p</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období</i> <i>pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Habsburkové na českém trůně Stavovské povstání 	VDO – absolutistické režimy – pochopení zásad	MEGS – velikost J.A. K. jako vlastence a Evropana
				MKV – tolerance odlišných názorů

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
D-9-5-05	<ul style="list-style-type: none"> objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> • Třicetiletá válka • Evropa na počátku novověku 	MKV – tolerance odlišných názorů	
D-9-5-05p	<ul style="list-style-type: none"> <i>uveďe zásadní historické události v naší zemi v daném období</i> <i>pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku</i> 			

8. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
D-9-5-07	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná základní znaky baroka, klasicismu a romantismu, uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek s využitím digitálních zdrojů vysvetlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti využívá k orientaci v historické realitě novodobých dějin aktivně, účelně a kriticky digitálního zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí 	<ul style="list-style-type: none"> Baroko Virtuální 3D prohlídky, animace vybraných dobových objektů Evropa po třicetileté válce Proměny evropských států, Vznik Pruska Habsburská monarchie na přelomu 17. a 18. století Rusk v době osvícenského absolutismu Dělení Polska Vznik Spojených států amerických Myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v historické realitě na základě digitalizovaných prostorových informací 	MV – reformy Marie Terezie a škola v Oskavě 230. výročí, práce žáků VDO – právo na vzdělání, dívky x chlapci, tehdy a dnes VDO – osobní pohled na politické a společenské jevy	
D-9-6-01				
D-9-6-02	<ul style="list-style-type: none"> objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů využívá k poznání historické reality novodobých dějin aktivně, účelně a kriticky primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí a galerii 	<ul style="list-style-type: none"> Velká francouzská revoluce Napoleonské války Evropa po napoleonských válkách Habsburská monarchie do roku 1848 Bouřlivý rok 1848 České země na počátku převratných změn Společnost a kultura na přelomu 18. a 19. století Digitalizované historické zdroje: prameny, archiválie, mapy, ilustrace, simulace a animace historických událostí 	VDO – upevnování hodnot jako spravedlnost, svoboda a lidská práva MKV – uvědomění si vlastní národní identity	
D-9-6-03				
D-9-6-03p	<ul style="list-style-type: none"> <i>uvádě základní historické události v naší zemi v 19. století</i> <i>vyměňuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století</i> 			
D-9-6-06	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií 	<ul style="list-style-type: none"> Průmyslová revoluce Evropa se mění Také ostatní svět se mění Proměny společnosti ve 2. polovině 19. století 	VDO – svoboda člověka a národa	

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
		<ul style="list-style-type: none"> • Přehled světových vynálezů a objevů • Proměna rakouského císařství • Rozvoj hospodářství a umělecký život v českých zemích 		
D-9-7-01	<ul style="list-style-type: none"> • na příkladech demonstriuje zneužití techniky ve světových válkách • dovede na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavném digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nové rozporu a spojenectví • První světová válka • České země za 1. světové války • Digitální hry, simulace apod. 	VDO – hodnocení politických a společenských jevů z pohledu lokálních, národních a celosvětových MEGS – pochopení díla významných Evropanů	
D-9-7-01p	<ul style="list-style-type: none"> • <i>uveď příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. Světové války</i> • <i>uveď základní informace o vzniku samostané Československé republiky</i> 			

9.ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
D-9-7-02	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů s využitím myšlenkových schémat a myšlenkových map na základě digitalizovaných informací 	<ul style="list-style-type: none"> Dozvuky války ČSR – nový stát ve střední Evropě ČSR ve 20. a 30. letech Chvíle odpočinku a zábavy Od prosperity ke krizi Myšlenková schémata a mapy na základě digitalizovaných informací 	VDO – posuzování a hodnocení společenských jevů	
D-9-7-03	<ul style="list-style-type: none"> charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu využívá k orientaci v historické realitě moderních dějin aktivně, učelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí. 	<ul style="list-style-type: none"> Totalitní režimy – cesta k nové válce Druhá světová válka Digitální výukové materiály HistoryLab, Moderní dějiny, Asociace učitelů dějepisu, Příběhy bezpráví, Paměť národa 	VDO – netolerance k pluralitě názorů MKV – rovnost všech etnických skupin a kultur	
D-9-7-03p	<ul style="list-style-type: none"> uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky I. světové války 			
D-9-7-04	<ul style="list-style-type: none"> na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv, k čemuž využívá i digitální zdroje 	<ul style="list-style-type: none"> Holocaust Digitální výukové materiály Holocaust, Památník Terezín 	MKV – potírání projevů xenofobie a rasismu	
D-9-7-05	<ul style="list-style-type: none"> zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí také pomocí primárních historických pramenů v prostředí digitalizovaných sbírek 	<ul style="list-style-type: none"> Konec Československa Protektorát Čechy a Morava Postoj Čechů k okupaci Československo na rozcestí Budování socialismu v ČSR Moderní dějiny, ÚSTR (Ústav pro studium totalitních režimů) 	VDO – demokracie jako protiváha diktatury MEGS – poznání života a dila významných Evropanů – Čechů	
D-9-8-05p	<ul style="list-style-type: none"> uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky 			
D-9-8-01	<ul style="list-style-type: none"> vysvetlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků a využívá k tomu digitální technologie 	<ul style="list-style-type: none"> Rozdělená Evropa První léta studené války Vztahy mezi východem a Západem v době studené války 	VDO – potírání demokracie ve jménu vládnoucí skupiny	
D-9-8-01p	<ul style="list-style-type: none"> popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě 			<ul style="list-style-type: none"> Hlavní místa konfliktů

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
		<ul style="list-style-type: none"> Od "Pražského jara" po "Sametovou revoluci" Kanály a pořady s výukovými dějepisnými materiály Stream.cz 		
D-9-8-02	<ul style="list-style-type: none"> vysvetlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce 	<ul style="list-style-type: none"> Integrace na Západě, rozpad na Východě Věda a technika 60. - 90. let První léta demokracie a svobody 	VDO – demokracie x diktatura	
D-9-8-02p	<ul style="list-style-type: none"> <i>popište průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě</i> 			
D-9-8-03	<ul style="list-style-type: none"> posoudí postavení rozvojových zemí s využitím digitálních technologií 	<ul style="list-style-type: none"> Zánik koloniálních říší Digitální mapy, diagramy 	VDO – právo národa na sebeurčení	
D-9-8-04	<ul style="list-style-type: none"> prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> Závažné problémy ohrožující lidstvo Pohled na Evropu a proces jejího sjednocování 	EV – globální problémy lidstva MEGS – pochopení podstaty evropského integračního procesu	
D-9-8-04p	<ul style="list-style-type: none"> <i>charakterizujte význam událostí v roce 1989 a vlivězší demokracie v naší vlasti</i> 			

5.8. Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět výchova k občanství je vyučován ve všech ročních druhého stupně. Tvoří jeden z nejstřejších předmětů školního vzdělávacího programu. Výchova k občanství v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti.

V šestém a sedmém ročníku se výuka více zaměřuje na kulturní tradice našich předků, na lidové zvyky, obyčeje, na kulturní dědictví našeho národa. Vycházíme z profilace naší školy a přiblížujeme našim žákům tvořivou práci našich předků, jejich vztah k přírodě, k práci, k sobě samým. Součástí předmětu jsou tudíž i praktické činnosti, spolupráce s obcí apod.

Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přimáležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mezi a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vyučovacím předmětu výchova k občanství se u žáků formují dovednosti a postupy důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci jsou vedeni k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznámi se se vztahy v rodině a sňácích společenství, s hospodařským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Žákům

jsou přiblíženy úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády. Ukážou si možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Žáci se učí respektovat a uplatňovat miravní principy a pravidla společenského souzku a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí své občanské a právní vědomí. Je posilován smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost. Žáci jsou motivováni k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Výchovou k občanství prolínají všechna průřezová téma.

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství se zaměřujeme na utváření a rozvoj těchto klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

- žák je veden k efektivním a vhodným způsobům učení
- propojuje získané poznatky do širších celků a nalézá souvislosti
- je veden k pozitivnímu vztahu k učení, posuzuje vlastní pokroky a urcuje překážky bránicí v učení

Kompetence k řešení problémů

- žák je veden k využívání získaných vědomostí a zkušeností při řešení problémů
- je veden ke kritickému myšlení a k zodpovědnosti za svá rozhodnutí
- přemýší o různých variantách řešení, vytváře hledá konečné řešení problémů
- nenechá se odradit připadnými nezdary

Kompetence komunikativní

- žák je veden k formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů
 - žák naslouchá názorům druhých lidí a vhodně na ně reaguje
 - využívá informační a komunikační prostředky pro účinnou komunikaci s okolním světem
 - využívá získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitní spolupráce s ostatními lidmi
- Kompetence sociální a personální**
- žák je veden ke spolupráci v týmu, podílí se na vytváření pravidel pro práci v týmu
 - přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
 - chápe potřebu efektivně spolupracovat s ostatními
- Kompetence občanské**
- žák je veden k respektování přesvědčení druhých lidí
 - chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je vědom si svých práv a povinností ve škole i mimo školu
 - je veden k chápání základních ekologických souvislostí, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí
- Kompetence pracovní**
- žák je veden k základním aktivitám potřebným k uskutečňování podnikatelských zámerů
 - chápe podstatu, cíle a rizika podnikání
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech pro přípravu na vlastní budoucnost
- Kompetence digitální**
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
 - získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
 - vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomocí digitálních prostředků
 - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
 - chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznámuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflekтуje rizika jejich využívání
 - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zářízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

7. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z ŘVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI				
VO-9-1-01	<ul style="list-style-type: none"> • objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání s využitím digitálních technologií • rozumí pojmu kultura, kulturní hodnota a tradice 	<ul style="list-style-type: none"> • Symboly našeho státu s využitím elektronických zdrojů • Kulturní život • Rozmanitost kulturních projektů • Kulturní hodnoty, kulturní tradice • Kulturní instituce 	OSV – Kreativita MKV – Kulturní diference. Lidské vztahy. Emnický původ MKV – Multikulturalita	
VO-9-1-04			MV – Fungování a vliv médií ve společnosti	
VO-9-1-05	<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí funkci médií a kriticky přistupuje k mediálním informacím a rozpozna propagaci, dezinformaci a manipulaci v digitálním prostředí a zhodnotí, jak to ovlivňuje chování a jednání lidí • vyjádří svůj postoj k písobené reklamy na veřejné mírnění a chování lidí • rozpozná projevy protiprávního jednání v souvislosti s reklamou, nakupováním a placením ve fyzickém i digitálním světě 	<ul style="list-style-type: none"> • Média • Masmédia – prostředky masové komunikace • Masová kultura • Propagace, dezinformace a manipulace v digitálním prostředí – reklama, hoax, fake news, volební kampaň, product placement • Online nakupování 	MV – Fungování a vliv médií ve společnosti	
ČLOVĚK JAKO JEDINEC				
VO-9-2-04	<ul style="list-style-type: none"> • popíše, jak lze usměřovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti • naučí se rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<ul style="list-style-type: none"> • Osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti • Charakter • Vrozené předpoklady • Osobní potenciál 	OSV – Sebepoznání a sebepojití OSV – Seberegulace a sebeorganizace	
VO-9-2-04p	<ul style="list-style-type: none"> • formuluje své nejbližší plány 			
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ				
VO-9-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady 		<ul style="list-style-type: none"> • Majetek, vlastnictví – hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví 	

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
VO-9-3-02	<ul style="list-style-type: none"> • Uvede postup, jak se bránit porušení práva na ochranu osobnosti a práv k duševnímu vlastnictví 	<ul style="list-style-type: none"> • Duševní vlastnictví – postup pro oběti porušení práva na ochranu osobnosti a pro oběti porušení práv k duševnímu vlastnictví 		
VO-9-3-02p	<ul style="list-style-type: none"> • sestaví jednoduchý osobní rozpočet • uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní principy vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti • <i>strukčně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišíuje postavení a role rodinných příslušníků</i> • <i>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Hospodaření s penězi • Osobní rozpočet • Kapesné, úspory, výdaje • Peníze – funkce a podoby peněz • Formy placení 	<ul style="list-style-type: none"> OSV – Řešení problémů a rozhodovací schopnosti 	Finanční gramotnost
			ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO	
VO-9-4-01	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišíuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky s využitím digitálních technologií • objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů 	<ul style="list-style-type: none"> • Právní základy státu • Znaky státu • Typy a formy státu • Ústava ČR v elektronické podobě • Státní občanství ČR • Demokracie, demokratický způsob rozhodování 	VDO – Občan, občanská společnost a stát	
VO-9-4-03	<ul style="list-style-type: none"> • posoudí význam ochrany lidských práv a svobod 	<ul style="list-style-type: none"> • Poškozování lidských práv • Diskriminace 	VDO – Principy demokracie	
VO-9-4-05				
			MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT	
VO-9-5-01	<ul style="list-style-type: none"> • chápe podstatu evropské integrace • popíše vliv EU na každodenní život českých občanů 	<ul style="list-style-type: none"> • Evropská unie a její vznik • Evropská unie a ČR 	<ul style="list-style-type: none"> MEGS – Evropa svět nás zajímá, jsme Evropané 	

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVPZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMAТА	POZNÁMKY
	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady práv občanů v rámci EU i možný způsob jejich uplatňování s využitím digitálních zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> • Podstata, význam a výhody evropské integrace • Webové stránky EU 		
VO-9-5-01p	<ul style="list-style-type: none"> • <i>uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování</i> 			

8. ročník

OECEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI				
VO-9-1-05	<ul style="list-style-type: none"> objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zajmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujmí tolerantní postoje k menšinám analyzuje a doloží, jak a v jakých situacích digitální technologie zlepšují nebo zhoršují život různým sociálním skupinám 	<ul style="list-style-type: none"> Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi vliv digitálních technologií na různé oblasti života nebo vliv na různé sociální skupiny (např. podle věku nebo profese) Rovnost a nerovnost Rovné postavení mužů a žen, emancipace Lidská solidarita Pomoc lidem v nouzì Potřební lidé ve společnosti 	OSV – Mezilidské vztaly. OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika MKV – Principy sociálního smíru a solidarity	
VO-9-1-05p	<ul style="list-style-type: none"> <i>kriticky přistupuje k mediálním informacím, výjádří svůj postoj k písobení propagandy a reklamy na veřejné mînění a chování lidí</i> 			
VO-9-1-07	<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje vhodné zpùsoby chování a komunikace v různých životních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> Vztahy mezi lidmi Osobní a neosobní vztahy Mezilidská komunikace Konflikty v mezilidských vztazích Morálka a mravnost Svoboda a vzájemná závislost Pravidla chování Dělba práce a činností Výhody spolupráce lidí Vyhledá informace a obsah k daným tématům a zpracuje pomocí digitálních prostředků 	OSV – Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace	
ČLOVĚK JAKO JEDINEC				
VO-9-2-01	<ul style="list-style-type: none"> objasní, jak může realističtěji poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života i v digitálním prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> Vnitřní svět člověka Osobní potenciál Vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí Systém osobních hodnot Sebehodnocení 	OSV – Rozvoj schopnosti poznání Sebepoznání a sebepojení Seberregulace a sebeorganizace Poznávání lidí	
VO-9-2-01p	<ul style="list-style-type: none"> <i>shape význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním</i> 			

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVPZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
		<ul style="list-style-type: none"> Stereotypy v posuzování druhých lidí Sociální sítě 		
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ				
VO-9-3-02	<ul style="list-style-type: none"> rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytekového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi strukčně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozliší je postavení a role rodinných příslušníků seslaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Hospodaření s penězi Osobní rozpočet Rozpočet domácnosti Kapesné, úspory, výdaje Hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví Hmotné a duševní vlastnictví Vyhledávání aktuálních úrokových sazeb na webových stránkách bankovních domů za pomocí využití digitálních technologií Online nakupování 	OSV – Řešení problémů a rozhodovací schopnosti	
VO-9-3-02p	<ul style="list-style-type: none"> na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení popíše postup, jak reklamovat zboží nebo službu, které byly zakoupeny online, a jak odstoupit od smlouvy ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet 			Finanční gramotnost
VO-9-3-03				
VO-9-3-03p	<ul style="list-style-type: none"> na příkladech chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a popávky na tvorbu cen a její změny, na příkladu ukáže tvorbu cen jako součet nákladu, zisku a DPH popíše vliv inflace na hodnotu peněz 	<ul style="list-style-type: none"> Principy tržního hospodářství Nabídka a popávka Trh, podstatu fungování trhu Tvorba cen, inflace Nejčastější právní formy podnikání 	VDO – Občan, občanská společnost a stát	
				Finanční gramotnost

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO				
VO-9-4-02	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady orgánů a institucí, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu pomocí digitálních technologií uvádí základní průkly fungování demokratické společnosti chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodarných orgánů a instituci státní správy, uvádí symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání 	<ul style="list-style-type: none"> Symboly ČR Složky státní moci, jejich orgány a instituce Vyhledávání potřebných dat a zpracování do prezentace, kterou nasdílí vyučujícímu a spolužákům v digitální formě 		
VO-9-4-02p	<ul style="list-style-type: none"> přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spořebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod respektuje a dodržuje zásady autorského práva, pracuje s informacemi v souladu se zákony 	<ul style="list-style-type: none"> Právní rád České republiky Význam a funkce právního řádu Organý právní ochrany občanů Soustava soudů Právní norma, předpis, publikování právních předpisů Porušování předpisů v silničním provozu Porušování práv k duševnímu vlastnictví Netiketa – pohled pravidel a jejich praktické používání; zásady autorského práva (při práci s texty, obrázky a videi) - respektování licencí, citace, souhlas autora Základní práva spotřebitele Reklamace 		
VO-9-4-05p	<ul style="list-style-type: none"> na příkladu vyssvětli, jak reklamovat výrobek nebo službu uvádí příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele 			
VO-9-4-08	<ul style="list-style-type: none"> dodržuje právní ustanovení, která se na něj vzahují, a uváděmou si rizika jejich porušování 			
VO-9-4-08p	<ul style="list-style-type: none"> uváděmou si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání 			
VO-9-4-09	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů 			
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT				
VO-9-5-01	<ul style="list-style-type: none"> Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování 	<ul style="list-style-type: none"> Evropská integrace – podstata, význam, výhody 	<ul style="list-style-type: none"> MEGS – Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané 	

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVPZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
	VO-9-5-01p • <i>uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Evropská unie a ČR 		
VO-9-5-04	<ul style="list-style-type: none"> • uvede některé globální problémy současnosti s využitím digitálních zdrojů, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Globalizace – projekty • Významné globální problémy • Vyhledávání aktuálních globálních problémů v digitálním prostředí 	MEGS – Evropa a svět nás zajímá	
VO-9-5-05	<ul style="list-style-type: none"> • objasní souvislosti globálních a lokálních problémů 			

9. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI				
VO-9-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje projekty vlastenecky od projektů nacionalismu • objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí • zajímá tolerancí postoji k menšinám • zmupuje, jak digitální technologie ovlivňují vytváření, šíření nebo překonávání společenských stereotypů a předsudků 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastenecký a nacionalismus • Problémy mezi lidské nesnášenlivosti • Rasismus, xenofobie • Vlastenecký, nacionalismus • Víra a náboženství • Tolerance • Společenské stereotypy a předsudky v digitálním prostředí 	OSV – Komunikace MKV – Kulturní diference Lidské vztahy Ethnický původ Multikulturalita	
VO-9-1-08p	<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozpoznává hodnoty přátelství a vztahu mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</i> • <i>respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti</i> 			
VO-9-1-09	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projekty v chování lidí a zaujmá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti • <i>je seznámen s nebezpečím racismu a xenofobie</i> 			
ČLOVĚK JAKO JEDINEC				
VO-9-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek • kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání i v digitálním prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • Osobní rozvoj • Životní cíle a plány • Životní perspektiva • Adaptace na životní změny • Sebezměna 	OSV – Sebepoznání a sebepojení Seberregulace a sebeorganizace	
VO-9-2-03				
VO-9-2-04				

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVPZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
	přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedívčeru	• Digitální identita a digitální stopa; osobní údaje a citlivé údaje a jejich ochrana		
VO-9-2-04p	• formuluje své nejbližší plány			
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ				
VO-9-3-04	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého vede nejčastější druhy pojistění a navrhne, kdy je využit a jak je sjednat online 	<ul style="list-style-type: none"> Banky a jejich služby Aktivní a pasivní operace Úročení Pojištění Produkty finančního trhu pro investování a pro ziskávání prostředků Uzavření cestovního pojištění online 	OSV – Řešení problému a rozhodovací dovezenosti VDO – Občan, občanská společnost a stát MV – Kritické čtení a vnímání	Finanční gramotnost
VO-9-3-04p	• uvádí příklady služeb, které banky nabízejí občanům			
VO-9-3-05	<ul style="list-style-type: none"> uveďe a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s vohnymi prostředky a způsoby krytí deficitu rozlišuje, ze kterých zdrojů přichází příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje. Uvede příklady dávek a přispěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané 	<ul style="list-style-type: none"> Státní rozpočet Typy rozpočtů a jejich odlišnosti Význam daní Úspory Investice Úvěry 	MV – Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality	
VO-9-3-07				
VO-9-3-07p	• uvádění si význam sociální péče o potřebné občany			
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO				
VO-9-4-04	<ul style="list-style-type: none"> vypočítá smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů zmapuje místa a aktivity veřejného dění a to, jakými osobními nebo digitálními cestami informuje obec své občany a o čem je takto informuje zjistí, kde najde kontakty na obecní úřad 	<ul style="list-style-type: none"> Význam a formy voleb do zastupitelstev Politický pluralismus Mapa veřejného dění a veřejných institucí v obci; internetové stránky obce, obec na sociálních sítích 	VDO – Občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě	

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
VO-9-4-04p	• vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů			
VO-9-4-07	• objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	• provádí jednoduché právní téma a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci	• Právo v každodenním životě • Význam právních vztahů • Důležité právní vztahy a závazky z nich vyplýrající	
VO-9-4-08	• rozpozná, zda má elektronicky uzavřená kupní smlouva všechny povinné náležitosti	• dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	• Publikování právních předpisů • Protiprávní jednání • Druhy a postupy protiprávního jednání • Korupce • Trestní postižitelnost • Přestupek, trestný čin • Online nakupování • Krádež digitální identity	
VO-9-4-08p	• uváděmény si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání			
VO-9-4-09	• rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	• uvede základní informace o sociálních, právnických ekonomických otázkách rodinného života a rozliší je postavení a role rodinných příslušníků	• rozlišuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s iřuady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o rada	
VO-9-4-10	• rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin a uvede jejich příklady	• rozumná nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jery	• v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací	
VO-9-4-11	• diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání			

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z ŘVPPZV	DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁK:	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TĚMATA	POZNÁMKY
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT				
VO-9-5-06	<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání • objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizi nevojenského charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> • Globální problémy – války, terorismus • Vyhledávání aktuálních globálních problémů v digitálním prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> MEGS – Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané MKV – Lidské vztahy Multikulturalita Principy sociálního smíru a solidarity 	
VO-9-5-06p	<ul style="list-style-type: none"> • <i>uveďte příklady mezinárodního terorismu</i> 			